តើសំណងអ្វីខ្លះដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចនឹងទទួលបាន សម្រាប់សំណុំរឿង០០២/០១?

ថ្ងៃទី៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៤

លីម ជ័យទ័ត្ត

អ្នកសង្កេតការណ៍ដំណើរកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

សេចក្តីផ្តើម

វិធាន២៣ស្ទួនបួន នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ បានចែងថា « នៅពេលដែលអង្គជំនុំជម្រះរកឃើញអំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទ អង្គជំនុំជម្រះអាចសម្រេចផ្តល់តែសំណងផ្លូវចិត្ត និងជាសមូហភាព ដល់ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីតែប៉ុណ្ណោះ » ។ នៅក្នុងបរិបទនៃការជំនុំជម្រះក្តីលើអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម អង្គជំនុំជម្រះពុំមានសមត្ថកិច្ចផ្តល់សំណងជាប្រាក់ក្នុងលក្ខណៈជាបុគ្គលទៅឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដូចជាករណីតុលាការក្នុងស្រុកឡើយ ។

នៅក្នុងអំឡុងពេលសវនាការក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានដាក់ឯកសារជូនអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តីពីគម្រោងសំណងដែលទាមទារដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីឲ្យអង្គជំនុំជម្រះទទួលស្គាល់គម្រោងទាំងអស់នោះថាជាសំណងសម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។ គម្រោងសំណងដែលដាក់ជូនដោយសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានចំនួន៣ជំពូក និងត្រូវបានបែងចែកជា១៣គម្រោងសំខាន់ៗ ។ ជំពូកទាំងបីនោះ រួមមាន ទី១ ការរំឭក និងការគោរពវិញ្ញាណក្ខ័ន្ធ ទី២ ការស្តារនីតិសម្បទា និងទី៣ ការចងក្រងឯកសារនិងការអប់រំ ។

គម្រោងសំណង ដែលស្នើសុំដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនាពេលនេះ ពុំមែនបង្កើតឡើងក្នុងន័យឆ្លើយតបទៅនឹងការទាមទារសំណងប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទទេ ក៏ប៉ុន្តែដើម្បីធានាថា សំណងជាក់ស្តែងដែលខបត្តម្ភថវិកាដោយប្រភពខាងក្រៅ ទទួលស្គាល់ព្យសនកម្មរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចត្រូវបានអនុវត្តដោយឆាប់រហ័ស បន្ទាប់ពីសាលក្រមចូលជាស្ថាពរ ។ គម្រោងសំណងមួយចំនួនកំពុងត្រូវបានអនុវត្តដោយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ទោះបីជាពុំទាន់មានសាលក្រមស្ថាពរពីអង្គជំនុំជម្រះក៏ដោយ ។ ប៉ុន្តែគម្រោងសំណងទាំងនោះនៅពុំទាន់ក្លាយជាសំណងនៅឡើយទេ ដោយត្រូវរង់ចាំការទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការពីសំណាក់អង្គជំនុំជម្រះជាមុនសិន ដើម្បីឲ្យគម្រោងសំណងទាំងអស់នោះអាចក្លាយទៅជាសំណងសម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

ដើម្បីទទួលបានសំណងដែលស្នើសុំ អង្គជំនុំជម្រះបានតម្រូវឲ្យសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីធានាថា គម្រោងសំណងទាំងអស់ដែលដាក់ជូនអង្គជំនុំជម្រះឲ្យទទួលស្គាល់ថាជាសំណងផ្លូវការសម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវមានលក្ខណៈប្រាកដប្រជាតាមបច្ចេកទេស និងមានហិរញ្ញវត្ថុគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់អនុវត្ត ។ បន្ថែមពីលើនេះ គម្រោងសំណងត្រូវបង្ហាញពីភស្តុតាងនៃការយល់ព្រម និងកិច្ចសហការរបស់ភាគីទីបីណាមួយ និងត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានបន្ថែមចាំបាច់នានា ដូចជាសេចក្តីពិពណ៌នាលម្អិតគម្រោងប្លង់ ឬរូបភាព និងផែនការថវិកាសម្រាប់សំណើសុំទាំងនោះ ។ បើពុំដូច្នោះទេ គម្រោងសំណងដែលស្នើឡើងអាចនឹងត្រូវបដិសេធចោលដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ។

ទោះបីជាយ៉ាងណា នៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងក៏បានចែងដែរថា នៅពេលដែលអង្គជំនុំជម្រះរកឃើញពីពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទ អង្គជំនុំជម្រះអាចបង្គាប់ឲ្យពិរុទ្ធជនចេញថ្លៃសោហ៊ុយក្នុងការអនុវត្តសំណងដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាមទារ ។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទទទួលមរណភាពនៅមុនពេលចេញសាលក្រម ដំណើរការនីតិវិធីបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅមុខអង្គជំនុំជម្រះ ចំពោះជនជាប់ចោទរូបនោះនឹងត្រូវបញ្ចប់ ។ ត្រង់ចំណុចនេះ មានភាពខុសប្លែកគ្នាពីក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាត្រង់មាត្រា២៤ ដែលចែងថា «*ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អាចសុំឲ្យមានការជួសជុលព្យសនកម្មពីសិទ្ធិវន្តនៃជនជាប់ចោទបាន ប្រសិនបើជនជាប់ចោទនេះទទួលមរណភាពនៅក្នុងដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ។ ថ្វីត្បិតតែបណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវរលត់ តុលាការនៅតែមានសមត្ថកិច្ចដើម្បីសម្រេចលើបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលផ្តើមឡើងដោយសិទ្ធិវន្តទាំងនោះ*» ។ ប៉ុន្តែ នៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ពុំបានអនុញ្ញាតឲ្យមានការប្តឹងប្រឆាំងនឹងសិទ្ធិវន្តនៃជនជាប់ចោទពីសំណាក់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្រោយពេលជនជាប់ចោទបានទទួលមរណភាពឡើយ ។

រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ពុំទាន់មានការទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការណាមួយចំពោះគម្រោងសំណងដែលស្នើសុំនៅឡើយទេ ហើយគម្រោងដែលស្នើសុំមួយចំនួនត្រូវបានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងកត់សម្គាល់ឃើញថា នៅខ្វះសេចក្តីពិពណ៌នាលម្អិតគ្រប់គ្រាន់ ឬខ្វះការបង្ហាញពីភស្តុតាងនៃការយល់ព្រមនិងសហប្រតិបត្តិការរបស់ភាគីទីបីណាមួយ ។ នៅក្នុងឯកសារមួយផ្ញើជូនសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣ អង្គជំនុំជម្រះបានសង្កត់ធ្ងន់ថា គម្រោងសំណងដែលមិនមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់គ្រប់គ្រាន់ អាចនឹងមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយអង្គជំនុំជម្រះនោះទេ ។

ខាងក្រោមនេះ ជាគម្រោងសំណងជាក់លាក់ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានស្នើសុំឲ្យមានការទទួលស្គាល់ពីសំណាក់អង្គជំនុំជម្រះ ដើម្បីប្រែក្លាយគម្រោងទាំងអស់នោះទៅជាសំណងផ្លូវការសម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ ។

ជំពូកទី១ ការរំឭក និងការគោរពវិញ្ញាណក្ខន្ធ

ជំពូកនេះមានគោលដៅគោរពវិញ្ញាណក្ខន្ធដល់អ្នកដែលបានស្លាប់បាត់បង់ជីវិត ជនរងគ្រោះ និង អនុញ្ញាតឲ្យអ្នកដែលនៅរស់រានមានជីវិត ជាពិសេសដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក៏ដូចជាយុវជនជំនាន់ក្រោយ បានពិចារណាអំពីអ្វីដែលបានកើតឡើង និងប្រារព្ធពិធីនានាតាមជំនឿ និងសាសនារបស់ខ្លួន ។ ជំពូក ការរំឭក និងការគោរពវិញ្ញាណក្ខន្ធនេះ មានគម្រោងសំណងចំនួន៤ ៖

១) គម្រោងទិវាជាតិនៃការចងចាំ

២) គម្រោងសាងសង់ចេតិយ ស្តូប ឬបូជនីយដ្ឋានសាធារណៈ

៣) គម្រោងសាងសង់បូជនីយដ្ឋានសម្រាប់រំឭកដល់ជនរងគ្រោះ និង

៤) គម្រោងកសាងស្តូបនៅប្រទេសបារាំងសម្រាប់ជនជាតិខ្មែរដែលរស់នៅទីនោះ

១) គម្រោងទិវាជាតិនៃការចងចាំ

គម្រោងទិវាជាតិនៃការចងចាំ ជាគម្រោងសំណងដែលស្នើសុំដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុង គោលបំណងស្វែងរកការបង្កើតឲ្យមានថ្ងៃចងចាំជាផ្លូវការ ដែលជាថ្ងៃឈប់សម្រាកមួយផ្សេងពីថ្ងៃឈប់ សម្រាកដែលមាននាពេលបច្ចុប្បន្ន ។ ថ្ងៃដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានស្នើសុំយកមកធ្វើជាទិវាជាតិនៃ ការចងចាំ រួមមាន ថ្ងៃ១៧ ខែមេសា ឬថ្ងៃ២០ ខែឧសភា ឬថ្ងៃ៣០ ខែមីនា ។ ទិវានេះ អាចនឹង ប្រារព្ធនៅទូទាំងប្រទេស ដើម្បីទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការនូវឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។

គោលបំណងនៃការបង្កើតឲ្យមានទិវានៃការចងចាំ គឺធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងស្តារកិត្តិយសដល់ ជនរងគ្រោះនៃរបបខ្មែរក្រហមទាំងអ្នកដែលបានស្លាប់ និងអ្នកដែលនៅរស់ រំឭកនូវការឈឺចាប់ និងខុសទិស ដល់បុគ្គលដែលជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្លួន និងលើកតម្កើងការចងចាំនូវឧក្រិដ្ឋកម្មប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងពេលរបប ខ្មែរក្រហម ជួយផ្សះផ្សារនូវរបួសផ្លូវចិត្ត និងស្តារកិត្តិយសរបស់ជនរងគ្រោះ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ទិវា ជាតិនៃការចងចាំនេះ និងដើរតួនាទីសំខាន់ក្នុងការអប់រំ និងទប់ស្កាត់អំពើប្រល័យពូជសាសន៍មិនឲ្យកើត មានសារជាថ្មីម្តងទៀតក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ គម្រោងនេះ នឹងបានជាប្រយោជន៍សម្រាប់ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី ក៏ដូចជាប្រជាជនកម្ពុជា អាចជួបជុំគ្នា និងរៀបចំពិធីបុណ្យនានា ។

គម្រោងនេះត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានឯកភាព និងផ្តល់ការអនុញ្ញាត ជាគោលការណ៍តាមការស្នើសុំរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីរួចរាល់ហើយ និងបានកំណត់យកថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ជាទិវាជាតិនៃការចងចាំនៅក្នុងប្រតិទិនឈប់សម្រាកប្រចាំឆ្នាំ ។ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងចេញ អនុក្រឹត្យនាពេលខាងមុខស្តីពីការបង្កើតទិវានេះ ព្រមទាំងអាចចេញសារាចរណែនាំ ឬសេចក្តីជូនដំណឹង ទៅអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តគម្រោងនេះ ។ សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី បាន

បញ្ជាក់ថា ដោយសារតែគម្រោងសំណង់នេះពុំត្រូវការចំណាយថវិកា ដូច្នេះការអនុវត្តសំណងនេះអាចអនុវត្តបានគ្រប់ពេលវេលាទាំងអស់ ។

២) គម្រោងសាងសង់ចេតិយ ស្តូប ឬបូជនីយដ្ឋានសាធារណៈ

គម្រោងសំណងទាក់ទងនឹងការកសាងស្តូបសាធារណៈ ជាគម្រោងដែលស្នើសុំដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់នៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ ។ គម្រោងសាងសង់ស្តូបសម្រាប់រំឭកជាសាធារណៈបង្កើតឡើងសម្រាប់តម្កល់អដ្ឋិធាតុរបស់អ្នកដែលស្លាប់បាត់បង់ជីវិតនៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងសម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជនរងគ្រោះ ជនដៃដល់ និងសាធារណជន មានឱកាសអុចធូបធ្វើបុណ្យឧទ្ទិសដល់ជនរងគ្រោះដែលបានបាត់បង់ជីវិតនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ក្នុងលក្ខណៈយូរអង្វែងនិងជាសមូហភាព ។

គម្រោងសំណងនេះ បង្កើតឡើងក្នុងគោលដៅដើម្បីស្តារកិត្តិយស សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ប៉ះប៉ូវការឈឺចាប់ផ្លូវចិត្ត និងផ្នែកសង្គមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី រំឭកដល់អ្នកដែលបានបាត់បង់ជីវិត លើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និងការស្វែងយល់រួមគ្នាពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ។ បន្ថែមពីលើនេះ គម្រោងនេះនឹងផ្សព្វផ្សាយដល់សហគមហ៍មូលដ្ឋានអំពីអង្គហេតុនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ និងអនុញ្ញាតឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានឱកាសក្នុងការនិយាយអំពីរឿងរ៉ាវផ្ទាល់ខ្លួន ក៏ដូចជាបទពិសោធន៍ផ្លូវចត់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ ការសាងសង់ស្តូបសាធារណៈ នឹងចូលរួមចំណែកលុបបំបាត់ការបែងចែកដែលបណ្តាលមកពីរបបខ្មែរក្រហមក្នុងគោលដៅផ្សះផ្សាសង្គម និងទប់ស្កាត់អំពើឃោរឃៅកុំឲ្យកើតមានឡើងជាថ្មីទៀត ។ ទោះបីជាយ៉ាងណា គម្រោងនេះពុំទាន់មានថវិកាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីអនុវត្តនៅឡើយ ។

៣) គម្រោងសាងសង់បូជនីយដ្ឋានសម្រាប់រំឭកចំពោះជនរងគ្រោះ

គម្រោងសាងសង់បូជនីយដ្ឋានសម្រាប់រំឭកចំពោះជនរងគ្រោះ ជាប្រភេទគម្រោងសិល្បៈ "ជូនចំពោះអ្នកដែលបានបាត់បង់ជីវិត" និងជាគំនិតដែលផ្តួចផ្តើមដោយសិល្បៈករសូនរូបខ្មែរ-បារាំងមួយរូបឈ្មោះ សេរ ។ សេរ ជាសិល្បៈករមួយរូប ដែលត្រូវបានចាត់ចំណាត់ថ្នាក់ថា ជាសិល្បៈករប្រសើរបំផុតនៅប្រទេសបារាំងប្រចាំឆ្នាំ២០០២-២០១២ ។ គម្រោងនេះមានគោលដៅរំឭកឡើងវិញអំពីព្រឹត្តិការណ៍ជាក់ស្តែងនៃការជម្លៀសប្រជាជនចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញនៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដែលជាចំណុចចាប់ផ្តើមនៃវិនាសកម្មលើប្រជាជនកម្ពុជា ។ ការចាកចេញពីភ្នំពេញដោយការបង្ខិតបង្ខំពីសំណាក់ខ្មែរក្រហម បានបង្កើតនូវអនាគតមួយដែលមិនប្រាកដប្រជា និងរងទុក្ខវេទនាបំផុតនៅទីបញ្ចប់ ។ ទីតាំងដែលត្រូវសាងសង់ និងតម្កល់រូបចម្លាក់ គឺនៅទល់មុខស្ថានទូតបារាំង ត្រង់រង្វង់មូលជិតស្ពានជ្រោយចង្វារ ។ ការជ្រើសរើសយកទីតាំងនៅមុខស្ថានទូតបារាំងជាទីកន្លែងសម្រាប់តម្កល់រូបចម្លាក់ទាំងនេះ ដោយសារទីតាំងនោះ គឺជាចំណុចមួយនៃទីក្រុងភ្នំពេញ និងជាច្រកចេញនៃប្រជាជនជាច្រើន

ដែលត្រូវបានជម្លៀសចេញ និងព្រមទាំងជាទីកន្លែងដែលមនុស្សរាប់ពាន់នាក់បានទៅជ្រកកោននៅទីនោះរួចចាកចេញពីក្រុងក្រោយគេបន្តស់ ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជាជនរងគ្រោះនៃការជម្លៀស និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីផ្សេងទៀត ដែលមានសាច់ញាតិត្រូវបានជម្លៀសនៅពេលខ្មែរក្រហមចូលកាន់កាប់ទីក្រុងភ្នំពេញនឹងមានកន្លែងមួយ និងរូបចម្លាក់សម្រាប់គោរពបូជា និងធ្វើពិធីនានាតាមប្រពៃណីសាសនា និងជំនឿ ។ គម្រោងនេះទទួលបានការគាំទ្រថវិកា ពីសំណាក់រដ្ឋាភិបាលប្រទេសបារាំង និងបុគ្គលផ្សេងៗទៀត ហើយគម្រោងសំណងនេះអាចអនុវត្តបាននៅគ្រប់ពេលវេលា ។

៤) គម្រោងកសាងស្តូបរំឭកដល់ជនរងគ្រោះរបបខ្មែរក្រហមសម្រាប់ប្រជាជនខ្មែរនៅប្រទេសបារាំង

គម្រោងនេះស្នើឡើងដោយប្រជាជនខ្មែររស់នៅប្រទេសបារាំង ដើម្បីអាចឲ្យពួកគាត់គោរពវិញ្ញាណក្ខន្ធជនរងគ្រោះដែលបានបាត់បង់ជីវិតនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ហើយប្រជាជនទូទៅក៏អាចទៅទីកន្លែងនោះដើម្បីបន់ស្រន់ និងទស្សនាបានគ្រប់ពេលវេលា ។ បន្ថែមពីលើនេះ ស្តូបរំឭកវិញ្ញាណក្ខន្ធនឹងក្លាយជាទីកន្លែងជួបជុំរបស់ខ្មែរសម្រាប់ធ្វើបុណ្យ និងរំឭកវិញ្ញាណក្ខន្ធប្រចាំឆ្នាំ ហើយស្តូបនេះរឹតតែសំខាន់ថែមទៀត ដោយសារប្រជាជនកម្ពុជាភាគច្រើនពុំអាចស្វែងរកឆ្អឹងសាច់ញាតិដែលបានស្លាប់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ គម្រោងសំណងប្រភេទនេះ នឹងអនុញ្ញាតឲ្យជនរងគ្រោះអាចរំឭកជាអចិន្ត្រៃយ៍ និងសមូហភាព នូវអនុស្សាវរីយ និងធ្វើឲ្យក្មេងជំនាន់ក្រោយ និងសាធារណជនមានការចាប់អារម្មណ៍ចំពោះអ្វីដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ បច្ចុប្បន្ន គម្រោងនេះទទួលបានការឯកភាពពីសាលាក្រុងប៉ារីស នៃប្រទេសបារាំងរួចហើយ ។ ប៉ុន្តែ ទោះបីជាយ៉ាងណាក្តី គម្រោងនេះកំពុងស្ថិតនៅដំណាក់កាលស្វែងរកថវិកាដើម្បីយកមកអនុវត្តនៅឡើយ ។

ជំពូកទី២ ការស្តារនីតិសម្បទា

នៅក្នុងជំពូកទាក់ទងនឹងគម្រោងសំណងស្តារនីតិសម្បទា មានការបែងចែកចេញជាពីរគម្រោង គឺគម្រោងចងក្រងសក្ខីកម្ម និងគម្រោងស្តីពីក្រុមជួយខ្លួនឯង ។ គម្រោងទាំងពីរនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងគោលបំណងព្យាបាលការឈឺចាប់ផ្នែកផ្លូវចិត្តរបស់ជនរងគ្រោះ ដោយសារអំពើឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់ខ្មែរក្រហម ។

១) គម្រោងប្រើប្រាស់វិធីព្យាបាលតាមរបៀបចងក្រងជាសក្ខីកម្ម

សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី បានបញ្ជាក់នៅក្នុងឯកសារស្នើសុំសំណង ដែលដាក់ជូនអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងថា ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីភាគច្រើនបានស្នើសុំសំណងជាការព្យាបាលការឈឺចាប់ផ្នែកផ្លូវចិត្ត ដោយអ្នកជំនាញចិត្តសាស្ត្រ ចំពោះការទទួលរងរបួសផ្លូវចិត្តដោយសារអំពើ

ឧក្រិដ្ឋកម្មក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ គម្រោងសំណង "ការប្រើប្រាស់វិធីព្យាបាលតាមរបៀបចងក្រងសក្ខីកម្ម" នឹងធ្វើឡើងដោយការនិយាយរៀបរាប់ពីរឿងរ៉ាវដែលកើតឡើងចំពោះជនរងគ្រោះ សមាជិកគ្រួសារ និងសាច់ញាតិជាសាធារណៈ អំពីការឈឺចាប់ និងការទទួលរងរបួសផ្លូវចិត្ត ដោយសារអំពើឧក្រិដ្ឋកម្មក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ ការរៀបរាប់របស់របស់ជនរងគ្រោះនឹងត្រូវបានចងក្រងជាឯកសារជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដែលការចងក្រងនេះត្រូវបានហៅថា សក្ខីកម្ម។ ក្នុងដំណាក់កាលបន្ទាប់ សក្ខីកម្មទាំងនោះនឹងត្រូវអានឮៗក្នុងអំឡុងពេលពិធីបុណ្យជាសាធារណៈទូទាំងប្រទេស ដោយធ្វើឡើងនៅជិតទីកន្លែងរស់នៅរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។ ពិធីបុណ្យទាំងនោះ នឹងអាចរាប់បញ្ចូលទាំងអ្នកដែលនៅរស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម សមាជិកគ្រួសារ សមាជិកក្នុងសហគមន៍ អ្នកដឹកនាំសាសនា អ្នកនយោបាយ និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ។ បន្ទាប់ពីពិធីបុណ្យ សក្ខីកម្មទាំងអស់នោះនឹងត្រូវប្រគល់ជូនដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

គម្រោងសំណងប្រភេទនេះ នឹងជួយលើកកម្ពស់ការព្យាបាល និងការបង្រួបបង្រួមជាតិតាមរយៈការផ្តល់សំណងសមូហភាព និងផ្លូវចិត្ត និងបង្កើតសេវាសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងរូបកាយ សម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលទទួលរងការឈឺចាប់ ឬក៏មានជំងឺដោយសារមូលហេតុនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានកើតឡើងក្នុងសម័យខ្មែរក្រហម ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត គម្រោងសំណងនេះនឹងជួយធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវសុខមាលភាពផ្លូវចិត្តរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង០០២ ដោយស្តារនូវសេចក្តីថ្លៃថ្នូរភាពជឿជាក់ ថាមពល និងសមត្ថភាព និងអនុញ្ញាតឲ្យពួកគាត់ស្វែងរកនូវតុល្យភាពនៃអារម្មណ៍ និងដើម្បីគ្រប់គ្រងអតីតកាល និងការពិបាកខាងផ្នែកផ្លូវចិត្តដែលមានរហូតដល់បច្ចុប្បន្ន ។

២) គម្រោងបង្កើតក្រុមជួយខ្លួនឯង

គម្រោងបង្កើតក្រុមជួយខ្លួនឯង គឺមានលក្ខណៈដូចគ្នានឹងគម្រោងនៃការព្យាបាលផ្លូវចិត្តតាមរបៀបចងក្រងសក្ខីកម្ម ។ ក្រុមជួយខ្លួនឯង គឺជាការប្រមូលផ្តុំដោយស្ម័គ្រចិត្តនៃអ្នកដែលមានបំណងជម្នះនូវការឈឺចាប់របស់ខ្លួន ស្វែងយល់ និងគ្រប់គ្រងអារម្មណ៍របស់ខ្លួនតាមរយៈការផ្លាស់ប្តូរយោបល់និងបទពិសោធន៍គ្នាទៅវិញទៅមក ។ គម្រោងនេះ មានគោលបំណងផ្តល់លទ្ធភាពឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលជាជនរងគ្រោះនៃការជម្លៀសដោយបង្ខំនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ រៀបរាប់អំពីការឈឺចាប់របស់ខ្លួនក្នុងពេលជួបប្រជុំគ្នា ហើយតាមរយៈការរាប់រៀបនេះ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនឹងអាចចាប់ផ្តើមដំណើរការព្យាបាលការឈឺចាប់ដែលបានទទួលរងគ្រោះ ។ គម្រោងនេះ ជាមធ្យោបាយក្នុងការបំបែកភាពឯកោ និង មនោសញ្ចេតនាបន្ទាំងខ្លួនឯង តាមរយៈការបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកដទៃ ។

ទាំងគម្រោងប្រើប្រាស់វិធីព្យាបាលតាមរបៀបចងក្រងជាសក្ខីកម្ម និងគម្រោងបង្កើតក្រុមជួយខ្លួនឯង ទទួលបន្ទុកអនុវត្តដោយអង្គការចិត្តសង្គមអន្តរវប្បធម៌ (ធី.ភី.អូ) ដែលមានរយៈពេល១៦ខែ ដោយទទួលថវិកាមួយផ្នែកពីរដ្ឋាភិបាលអាល្លឺម៉ង់ និងសប្បុរសជនមួយចំនួនទៀត ។

ជំពូកទី៣ ការចងក្រងឯកសារ និងការអប់រំ

គម្រោងសំណងនៅក្នុងជំពូកទី៣ ទាក់ទងនឹងការចងក្រងឯកសារ និងការអប់រំ ត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីថា គម្រោងសំណងនេះមានគោលដៅរក្សា និងជម្រុញឲ្យមានការយល់ដឹង អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រនៅក្នុងសម័យខ្មែរក្រហម និងបទពិសោធន៍នីមួយៗរបស់ជនរងគ្រោះ ។ ជំពូក ការចងក្រងឯកសារ និងការអប់រំ នេះ មានគម្រោងសំណងជាក់លាក់ចំនួន៧ ដែលជាគម្រោងសំណងស្នើសុំដោយសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្រោយពីបានស្តាប់ការចង់បានរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលជាជនរងគ្រោះនៃរបបខ្មែរក្រហម ។ គម្រោងសំណងទាំងនោះ រួមមាន ៖

១) គម្រោងតាំងពិពរណ៍អចិន្ត្រៃយ៍

២) គម្រោងតាំងពិពរណ៍ចល័ត

៣) គម្រោងតាក់តែងជំពូកជាក់លាក់ស្តីពីការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំនិងទីតាំងសម្លាប់មនុស្សនៅទួលពោធិ៍ជ្រៃ

៤) គម្រោងសាងសង់មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសន្តិភាព

៥) គម្រោងបោះពុម្ពកូនសៀវភៅពីដំណើរការនៃសំណុំរឿង០០២/០១

៦) គម្រោងបោះពុម្ព និងផ្សព្វផ្សាយសាលក្រមទាំងមូល និងជាសង្ខេប

៧) គម្រោងផ្សាយឈ្មោះដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅក្នុងគេហទំព័ររបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

១) គម្រោងតាំងពិពរណ៍អចិន្ត្រៃយ៍

គម្រោងសំណងនេះ ត្រូវបានទាមទារដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ដែលនៅក្នុងនោះ មួយចំណែកធំបានរងគ្រោះដោយសារការជម្លៀសដោយបង្ខំ ដែលបានកើតឡើងនៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ និងថ្ងៃបន្តបន្ទាប់ ។ ការជម្លៀសនេះ គឺជាកម្មវត្ថុនៃការជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ ។

គម្រោងនេះមានគោលដៅថែរក្សា លើកតម្កើងរឿងរ៉ាវ និងបទពិសោធន៍ដែលកើតមាននៅអំឡុងពេលនៃរបបខ្មែរក្រហម ដោយថែរក្សានូវភស្តុតាងគ្រប់ប្រភេទនៅក្នុងទីតាំងជាក់លាក់ ហើយការថែរក្សាភស្តុតាងក្នុងរយៈពេលវែងនឹងចូលរួមក្នុងការផ្សព្វផ្សាយពីប្រវត្តិសាស្ត្រ ។ គម្រោងនេះ រៀបចំឡើងដើម្បីជាការឧទ្ទិសទៅដល់ជនរងគ្រោះ និងជាមធ្យោបាយសម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចផ្តល់នូវបទពិសោធន៍សម្រាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ និងសាធារណជនជាតិ និងអន្តរជាតិ ។

គម្រោងនេះក៏មានគោលដៅអប់រំ ដោយបង្ហាញពីបទពិសោធន៍ដែលមាននៅក្នុងអតីតកាល និងផ្សព្វផ្សាយទៅកាន់មនុស្សជំនាន់ក្រោយសម្រាប់ទុកជាចំណេះដឹង និងចូលរួមនៅក្នុងការផ្សះផ្សាជាតិ ។ បន្ថែមពីលើនេះ គម្រោងនេះនឹងអនុញ្ញាតឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងជនរងគ្រោះជាច្រើនផ្សេងទៀត ចងក្រង ចែករំលែក និងយល់ដឹងអំពីរឿងរ៉ាវទាក់ទងនឹងរបបខ្មែរក្រហម ហើយគម្រោងនេះក៏នឹងបង្កើតឲ្យមានកម្មវិធីអប់រំអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រមួយ និងធ្វើឲ្យរឿងរ៉ាវរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយទៅដល់សាធារណជនទូទៅដែរ ។

គម្រោងតាំងពិព័រណ៍អចិន្ត្រៃយ៍ជាគម្រោងដែលនឹងត្រូវអនុវត្តដោយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដែលនឹងត្រូវបំពេញភារកិច្ចយ៉ាងជិតស្និតជាមួយក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ នៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃការថែរក្សា និងអភិវឌ្ឍន៍សារមន្ទីរ ចំនួន២៤ខេត្ត-ក្រុង នៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ សកម្មភាពរបស់ជម្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ត្រូវបានឯកភាពដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្នុងការចូលរួមបង្កើតបណ្តាញថែរក្សា និងលើកតម្កើងវប្បធម៌..ដូច្នេះ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជានឹងចូលរួមក្នុងការរៀបចំឯកសារ និងការតាំងពិព័រណ៍អំពីរបបខ្មែរក្រហម នៅគ្រប់ខេត្ត-រាជធានី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ជាបឋមការតាំងពិពរណ៍អចិន្ត្រៃយ៍នឹងត្រូវធ្វើនៅសារមន្ទីរនៃខេត្តចំនួន៥ ដោយជាបឋមចាប់ផ្តើមពីខេត្តបាត់ដំបង និងបន្ទាយមានជ័យ បន្ទាប់មកនឹងមានការរៀបចំដូចគ្នានៅខេត្តកំពង់ធំ តាកែវ និងស្វាយរៀង ។ ការជ្រើសរើសយកបណ្តាខេត្តទាំងនេះដើម្បីអនុវត្តគម្រោង ដោយសារដំណើរការ និងរចនាសម្ព័ន្ធនៃសារមន្ទីរនៅមានលក្ខណៈល្អច្រើន ។ បន្ថែមពីលើនេះ ទីតាំងដែលត្រូវជ្រើសរើសយកមកធ្វើពិព័រណ៍ទាំងអស់នេះ មានភាពជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង០០២/០១ ដោយមានជនរងគ្រោះដោយសារការជម្លៀសត្រូវបានបញ្ជូនទៅទីកន្លែងទាំងនោះ ។ ទោះបីជា ខ្លឹមសារនៃការតាំងពិព័រណ៍អាចផ្តោតលើបញ្ហាផ្សេងៗនៃប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ប៉ុន្តែប្រធានបទជាដំបូងនឹងផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើការជម្លៀសដោយបង្ខំនៅក្នុងដំណាក់កាលទី១ និងដំណាក់កាលទី២ ព្រមទាំងអង្គហេតុដែលកើតឡើងនៅទួលពោធិ៍ជ្រៃ ។

គម្រោងនេះនឹងត្រូវអនុវត្តក្នុងរយៈពេល១៦ខែ ដោយចាប់ផ្តើមពីខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ រហូតដល់ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ ។ ចន្លោះពីខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ រហូតដល់ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៤ ជាដំណាក់កាល

រៀបចំសម្ភារ និងការតាំងពិព័រណ៍ ហើយការបើកដំណើរការដាក់ស្តែងនៃការតាំងពិព័រណ៍ គឺចាប់ផ្តើមពីខែឧសភា រហូតដល់ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយចំនួននឹងចូលរួមក្នុងការរៀបចំការតាំងពិព័រណ៍នេះ ហើយពួកគាត់នឹងរៀបរាប់អំពីរឿងរ៉ាវរបស់ខ្លួនសម្រាប់ការចងក្រង និងចូលរួមចែករំលែកអំពីអ្វីដែលគាត់បានជួបប្រទះក្នុងរបបខ្មែរក្រហម រួមទាំងដំណើរការកាត់ក្តីផង ។

ការតាំងពិព័រណ៍អចិន្ត្រៃយ៍នេះ នឹងក្លាយជាសំណងសម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ។ មូលនិធិសម្រាប់ការអនុវត្តគម្រោងសំណងនេះទទួលបានពីរដ្ឋាភិបាលអាល្លឺម៉ង់ ។

២) គម្រោងតាំងពិពរណ៍ចល័ត

គម្រោងសំណងទាក់ទងនឹងការតាំងពិពរណ៍ចល័ត មានគោលបំណងជំរុញឲ្យមានការទទួលស្គាល់ជាសាធារណៈនូវការទទួលរងទុក្ខរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងអំឡុងពេលនៃរបបខ្មែរក្រហម ជាពិសេសទាក់ទងនឹងការជម្លៀសដោយបង្ខំ និងដើម្បីពង្រឹងការចូលរួមរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងការឆ្លុះបញ្ចាំងពីអតីតកាលក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឲ្យមានអំពើបែបនេះកើតឡើងសារជាថ្មីម្តងទៀត ។ បន្ថែមពីលើនេះ គម្រោងតាំងពិពរណ៍ចល័តត្រូវបានរំពឹងថានឹងចូលរួមក្នុងការលើកតម្កើងវប្បធម៌សន្តិភាព និងការផ្សះផ្សារជាតិ តាមរយៈការផ្តល់សំណងផ្លូវចិត្ត និងសមូហភាព ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនឹងទទួលបានការឧបត្ថម្ភផ្នែកសម្ភារក្នុងអំឡុងពេលនៃការតាំងពិព័រណ៍ និងអាចចូលរួមក្នុងការរចនាការតាំងពិព័រណ៍ និងសកម្មភាពអប់រំផ្សេងៗ...ចំពោះដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលពុំទាន់មានពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយ ដូចជា ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាស្ត្រី និងក្រុមជនជាតិភាគតិច ក៏នឹងត្រូវអញ្ជើញឲ្យចូលរួមក្នុងការតាំងពិព័រណ៍នេះដែរ ។

គម្រោងតាំងពិព័រណ៍ចល័តនេះ ជាគម្រោងដែលនឹងត្រូវអនុវត្តដោយអង្គការយុវសន្តិភាព និងអង្គការក្តីករុណា នៅលើទីតាំងចំនួន៦កន្លែង ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់ជាគោលដៅនៃការអនុវត្តគម្រោងសំណងនេះ ។ ការអនុវត្តគម្រោងនេះត្រូវបានបែងចែកជាពីរដំណាក់កាល ។ ដំណាក់កាលទី១ មានដូចជា ការរៀបចំរចនាអំពីគំនិតនៃការពិព័រណ៍ ការផលិតឯកសារវីដេអូ ការតាំងពិព័រណ៍តាមបន្ទះក្តារ ផលិតសម្ភារទាក់ទងនឹងការផ្តល់ព័ត៌មាន ការអប់រំ និងការទំនាក់ទំនងរៀបចំរចនាកម្មវិធីគម្រោងសម្រាប់វេទិកាសាធារណៈ សិក្ខាសាលា ការសម្តែងល្ខោន តន្ត្រី បុណ្យទាន និងការបញ្ចាំងកុន និងការផលិតឯកសារវីដេអូស្តីពីការតាំងពិព័រណ៍ ។ ដំណាក់កាលទី២ អង្គការទាំងពីរនឹងបង្កើតក្រុមការងារដោយឡែករៀងៗខ្លួនដើម្បីអនុវត្តគម្រោងទាំងនេះ ។ មូលនិធិសម្រាប់អនុវត្តគម្រោងនេះទទួលបានពីរដ្ឋាភិបាលអាល្លឺម៉ង់ ។

៣) គម្រោងគាក់តែងជំពូកដាក់លាក់ស្ដីពីការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំ និងទីតាំងសម្លាប់មនុស្សទួលពោធិ៍ជ្រៃ

គម្រោងសំណេងស្ដីពីការគាក់តែងជំពូកដាក់លាក់ស្ដីពីការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំ និងទីតាំងសម្លាប់មនុស្សនៅទួលពោធិ៍ជ្រៃ ត្រូវបានស្នើសុំដោយដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសៀវភៅបណ្ដុះបណ្ដាលគ្រូទទួលបន្ទុកបង្រៀនមុខវិជ្ជាពាក់ព័ន្ធនឹងប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម មានគោលដៅធ្វើឲ្យមានការទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការ និងជាអចិន្ត្រៃយ៍នៃប្រវត្តិសាស្ត្ររបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងរឿងរ៉ាវរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត សំណេងប្រភេទនេះ នឹងជួយលើកតម្កើងការអប់រំអំពីរឿងហេតុនៃប្រវត្តិសាស្ត្រ និងអប់រំ យុវជនជំនាន់ក្រោយឲ្យមានគំនិតចេះទទួលខុសត្រូវដោយថ្លៃថ្នូរ ដើម្បីទប់ស្កាត់មិនឲ្យកើតមានឧក្រិដ្ឋកម្ម ដូចជាអ្វីដែលធ្លាប់កើតមាននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។

ជំពូកនេះនឹងត្រូវរៀបចំ និងចែកចាយ ដោយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា បានបោះពុម្ព ចែកចាយ និងព្រមទាំងដាក់ឲ្យអនុវត្តសៀវភៅសម្រាប់បណ្ដុះបណ្ដាលគ្រូបង្រៀនរួចមកហើយ ។ ដូច្នេះ ជំពូកស្ដីពីការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំ និងទីតាំងសម្លាប់មនុស្សនៅទួលពោធិ៍ជ្រៃ នឹងត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងសៀវភៅសម្រាប់បណ្ដុះបណ្ដាលគ្រូ បន្ទាប់ពីមានសេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ។ ជំពូកនេះ មានចំណងជើងថា «*ការចូលរួមរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអង្គហេតុវិនិច្ឆ័យក្នុងករណី ០០២/០១*» ដោយចែកចេញជា៤មេរៀន និងមាន១៦ទំព័រ ។ មេរៀនទី១ និយាយអំពីគោលនយោបាយ គោលបំណង ព្រមទាំងដំណាក់កាលផ្សេងៗនៃការជម្លៀសប្រជាជន ។ មេរៀនទី២ លើកឡើងការរៀបរាប់របស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ទាក់ទងនឹងបទពិសោធន៍ដែលពួកគាត់បានជួបប្រទះក្នុងអំឡុងពេលនៃការជម្លៀស ។ មេរៀនទី៣ លើកឡើងអំពីផលវិបាកនៃការជម្លៀសដោយបង្ខំមកលើជនរងគ្រោះ ។ ចំពោះមេរៀនទី៤ អត្ថាធិប្បាយអំពីទីតាំងសម្លាប់មនុស្សនៅទួលពោធិ៍ជ្រៃ ដោយផ្ដោតជាពិសេសលើស្ថានភាព និងការសម្លាប់រង្គាលនៅទីនោះ ព្រមទាំងបទពិសោធន៍របស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី និងសក្ខីកម្មរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

ផ្ទុយពីគម្រោងសំណេងដទៃផ្សេងទៀត គម្រោងសំណេងស្ដីពីការគាក់តែងជំពូកដាក់លាក់ស្ដីពីការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំ និងទីតាំងសម្លាប់មនុស្សនៅទួលពោធិ៍ជ្រៃ អាចអនុវត្តបាន លុះត្រាមានសេចក្ដីសម្រេចពីអង្គជំនុំជម្រះលើអង្គហេតុនៃសំណុំរឿង០០២/០១ជាមុនសិន ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានបញ្ជាក់ថា អង្គជំនុំជម្រះពុំទាន់ទទួលស្គាល់គម្រោងនេះជាផ្លូវការបាននៅឡើយទេ ដោយសារតែគម្រោងសំណេងនេះមានពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុដែលមិនទាន់ត្រូវបានវិនិច្ឆ័យ ។ នៅពេលរកឃើញពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទ និងមានសាលក្រមផ្ដន្ទាទោស អង្គជំនុំជម្រះនឹងមានធាតុផ្សំគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ទទួលស្គាល់គម្រោងនេះថាជាសំណេង ។

៤) គម្រោងសាងសង់មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសន្តិភាព

គម្រោងសំណងសាងសង់មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសន្តិភាព ត្រូវបានស្នើឡើងក្នុងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ការពិចារណា និងបែបបទសម្រាប់ថែរក្សាដំណើរការសន្តិភាព និងអភិបាលកិច្ចល្អ និងអនុញ្ញាតឲ្យមានការឆ្លើយឆ្លងរវាងជនរងគ្រោះ និងយុវជន ដើម្បីជំនួយដល់ការពិចារណារបស់យុវជនជំនាន់ក្រោយ និងទប់ស្កាត់មិនឲ្យកើតមានសារជាថ្មីនូវអំពើឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងអំពើហិង្សាធ្ងន់ធ្ងរ ។ គម្រោងនេះនឹងត្រូវអនុវត្តនៅក្នុងខេត្តបាត់ដំបង ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី នឹងត្រូវអញ្ជើញឲ្យចូលរួមចែករំលែកអំពីបទពិសោធន៍ដែលធ្លាប់បានជួបប្រទះពាក់ព័ន្ធនឹងការជម្លៀស និងការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញលើជនរងគ្រោះ ។ ជាពិសេសពាក់ព័ន្ធនឹងខេត្តបាត់ដំបង ខេត្តពោធិ៍សាត់ ក្នុងសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ក្នុងក្របខណ្ឌនៃការចងក្រងឯកសារ និងមានពន្យល់អំពីអង្គហេតុដែលបានកើតឡើង រួមជាមួយនឹងដំណើរការវិវឌ្ឍន៍នៅសាលាក្តីខ្មែរក្រហមដែរ ។ មជ្ឈមណ្ឌលនេះនឹងក្លាយជាទីកន្លែងមួយសម្រាប់ចងក្រង ផ្សព្វផ្សាយ បណ្តុះបណ្តាល ពិភាក្សា និងអប់រំ ។

ចំពោះទីកន្លែងសម្រាប់សាងសង់មជ្ឈមណ្ឌលនេះ នឹងត្រូវធ្វើនៅអតីតកន្លែងសម្លាប់មនុស្សរួមនៅអំឡុងពេលនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងបច្ចុប្បន្នជាដីរបស់សហគមន៍ ។ សកម្មភាពផ្សេងទៀតរបស់គម្រោងនេះ មានដូចជា ការបណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាព និងអភិបាលកិច្ចល្អ ការរៀបចំវេទិកាសាធារណៈមួយលើកសម្រាប់មនុស្ស១០០នាក់ បណ្តុំការងារបេតុកម្ម ការបង្កើត និងកែលម្អប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបណ្ណាល័យ ការបោះជំរុំរបស់យុវជន និងការចងក្រងឯកសារអំពីទីកន្លែងសម្លាប់មនុស្ស ។

គម្រោងនេះនឹងអនុវត្តដោយអង្គការយុវសន្តិភាព ដោយមានរយៈពេល២ឆ្នាំ គិតចាប់ពីខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ដល់ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៥ ដោយមានជំនួយហិរញ្ញវត្ថុពីអង្គការស៊ីសសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ ។

៥) គម្រោងបោះពុម្ពកូនសៀវភៅពីដំណើរការនៃសំណុំរឿង០០២/០១

គម្រោងសំណងនេះ ត្រូវបានស្នើឡើងដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីបោះពុម្ពជាកូនសៀវភៅដែលមានប្រើប្រាស់ពាក្យពេចន៍សាមញ្ញ និងងាយយល់ព្រមទាំងមានគំនូរ និងរូបភាពជាច្រើនដែលអាចឲ្យយល់បានដោយងាយអំពីដំណើរការវិវឌ្ឍន៍នៅសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។ សៀវភៅនេះនឹងជួយឲ្យបុគ្គលម្នាក់ៗស្គាល់ពីព្រឹត្តិការណ៍នៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងយល់ពីប្រវត្តិសាស្ត្រ ដើម្បីជាមូលដ្ឋានក្នុងការពិចារណា ។ កូនសៀវភៅនេះក៏ជាការខុទ្ទិសដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលបានចូលរួមក្នុងនីតិវិធីតុលាការក្នុងនាមឲ្យជនរងគ្រោះទាំងឡាយ ។

គម្រោងបោះពុម្ពកូនសៀវភៅពីដំណើរការនៃសំណុំរឿង០០២/០១ នឹងត្រូវអនុវត្តដោយអង្គការគណៈកម្មាធិការប្រព្រឹត្តិកម្មនៃអង្គការ-សមាគមការពារសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា ហៅកាត់ថា “CHRAC”

ដែលជាបណ្ដុំអង្គការ និងសមាគមចំនួន២១រួមគ្នា ដោយទទួលបានការផ្ដល់ថវិកាពីអង្គការសហប្រតិបត្តិការអាល្លឺម៉ង់ ។

៦) គម្រោងបោះពុម្ព និងផ្សព្វផ្សាយសាលក្រមទាំងមូល និងជាសង្ខេប

ចំពោះគម្រោងសំណងទាក់ទងនឹងការបោះពុម្ព និងផ្សព្វផ្សាយសាលក្រមទាំងមូល និងជាសង្ខេប ត្រូវបានដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះចាត់ទុកគម្រោងនេះថាជាសំណងសម្រាប់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ។ ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីក៏បានស្នើឲ្យផ្នែកកិច្ចការសាធារណៈរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ជាអ្នកអនុវត្តគម្រោងនេះ ដោយបោះពុម្ព និងចែកចាយសាលក្រមទាំងមូល និងសាលក្រមសង្ខេបនៃសំណុំរឿង០០២/០១ ចែកជូនដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី សាធារណជន និងអ្នកវិជ្ជាជីវៈផ្នែកច្បាប់ ។

គម្រោងសំណងនេះនឹងចូលរួមចំណែកលើកកំពស់ការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋអំពីកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីរបស់តុលាការ និងចូលរួមចំណែកផ្សះផ្សារជាតិ ។ ទោះបីជាយ៉ាងក្ដី ថវិកាសម្រាប់យកមកបោះពុម្ពផ្សាយសាលក្រមនេះ នៅពុំទាន់មានគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយទេ ។

គម្រោងនេះនឹងត្រូវចំណាយពេលអនុវត្តរយៈពេល៤ខែ បន្ទាប់ពីមានការទទួលស្គាល់ពីសំណាក់អង្គជំនុំជម្រះថាជាសំណង ។

៧) គម្រោងផ្សាយឈ្មោះដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅក្នុងគេហទំព័ររបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

គម្រោងសំណងស្ដីពីការផ្សព្វផ្សាយឈ្មោះដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅក្នុងគេហទំព័ររបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ត្រូវបានស្នើសុំដោយដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីបង្ហាញអំពីការចូលរួម និងលើកតម្លៃការចូលរួមរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការរបស់តុលាការ ។ ការផ្សាយនេះមានរួមបញ្ចូលទាំងឈ្មោះជាភាសាខ្មែរ អក្សរឡាតាំង លេខដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលចេញដោយអង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះ និងធាតុចាំបាច់ផ្សេងទៀត ដែលងាយស្រួលក្នុងការស្វែងរកឈ្មោះ ។

គម្រោងនេះនឹងត្រូវចំណាយពេលអនុវត្តរយៈពេល៣ខែ បន្ទាប់ពីមានសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដោយមានការសហការរវាងអង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះ និងផ្នែកកិច្ចការសាធារណៈនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។

ការកត់សម្គាល់របស់អង្គជំនុំជម្រះលើគម្រោងសំណងដែលស្នើសុំ

ដូចបានបញ្ជាក់ គម្រោងសំណងទាំងអស់ដែលរាប់រៀបខាងលើពុំទាន់ក្លាយជាសំណងផ្លូវការសម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅឡើយទេ ។ ការរៀបរាប់លម្អិតអំពីគម្រោងនីមួយៗរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនាពេលនេះ គឺធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងដើម្បីជូនដំណឹង និងធានាអំពីវិសាលភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃគម្រោងសំណងដែលបានស្នើសុំ និងដើម្បីទុកឱកាសឲ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមានលទ្ធភាពពិនិត្យមើល និងផ្តល់ការណែនាំថា តើសំណងដែលបានស្នើសុំនោះស្របជាមួយក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តិរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាដែរឬយ៉ាងណា ។ ប្រសិនបើ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពិនិត្យឃើញថាគម្រោងសំណងដែលស្នើសុំពុំមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីអនុវត្តទេ គម្រោងសំណងទាំងនោះនឹងពុំត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយអង្គជំនុំជម្រះថាជាសំណងសម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ឡើយ ។

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានកត់សម្គាល់ថា គម្រោងសំណងមួយចំនួននៅពុំទាន់មានលក្ខណៈច្បាស់លាស់គ្រាន់គ្រប់ ដើម្បីអាចយកទៅអនុវត្តបាននៅឡើយ ដោយសារនៅខ្វះសេចក្តីពិពណ៌នាលម្អិត ឬខ្វះការបង្ហាញពីភ័ស្តុតាងនៃការយល់ព្រម និងសហប្រតិបត្តិការរបស់ភាគីទីបី ។ គម្រោងទាំងនោះមានដូចជា គម្រោងស្នើសុំស្តូបរំឭកជាសាធារណៈ និងគម្រោងសាងសង់បូជនីយដ្ឋាន ដែលនៅពុំទាន់មានការបញ្ជាក់ច្បាស់អំពីថវិកា និងគម្រោងប្លង់ ឬគំរូបំព្រួញ និងជាពិសេស ពុំទាន់មានឯកសារបង្ហាញអំពីការអនុញ្ញាតរបស់អាជ្ញាធររាជធានីភ្នំពេញឲ្យសាងសង់បូជនីយដ្ឋាននៅលើទីតាំងដែលបានស្នើសុំ ដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈនៅឡើយ ។

អង្គជំនុំជម្រះបានបញ្ជាក់ជូនសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីថា អង្គជំនុំជម្រះមិនអាចធ្វើការយល់ព្រមលើគម្រោងសំណងណាមួយដែលមានការធានាមូលនិធិត្រឹមតែមួយផ្នែកនោះទេ និងថាគម្រោងសំណងដែលមិនមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់គ្រប់គ្រាន់ អាចនឹងពុំត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយអង្គជំនុំជម្រះទេ ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក្តី អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានផ្តល់ឱកាស និងពេលវេលាបន្ថែមជូនសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីបំពេញលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចំពោះគម្រោងសំណង ដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងយល់ថានៅពុំទាន់មានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការយកទៅអនុវត្ត រហូតដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៤ ។ ព័ត៌មានណាមួយដែលផ្តល់ជូននៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនេះ អង្គជំនុំជម្រះបញ្ជាក់ថានឹងមិនយកមកពិចារណានោះទេ ។

ដើម្បីធានាថាគម្រោងសំណងទាំងអស់ដែលស្នើសុំ នឹងត្រូវទទួលយកដោយអង្គជំនុំជម្រះ ទាំងសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះ ចាំបាច់ត្រូវខិតខំប្រឹង

ប្រែងឲ្យអស់ពីលទ្ធភាពក្នុងការស្វែងរកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការទាំងផ្នែកបច្ចេកទេស និងថវិកាបន្ថែមទៀតពីភាគីទីបីណាមួយ ។

សន្និដ្ឋាន

ជាការពិត គម្រោងសំណងមួយចំនួននៅពុំទាន់មានមូលនិធិគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីយកទៅអនុវត្តនៅឡើយ ប៉ុន្តែអង្គជំនុំជម្រះពុំគួរបដិសេធគម្រោងសំណងណាមួយដែលស្នើសុំដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅមុនពេលមានសេចក្តីសម្រេចអំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទទេ ។ អង្គជំនុំជម្រះអាចបង្គាប់ឲ្យពិរុទ្ធជនចេញថ្លៃសោហ៊ុយក្នុងការអនុវត្តគម្រោងសំណងដែលនៅពុំទាន់មានថវិកាគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងករណីដែលអង្គជំនុំជម្រះរកឃើញថាជនជាប់ចោទពិតជាមានពិរុទ្ធភាព ដូចមានចែងក្នុងវិធាន២៣ស្ទួនបួន(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ។

ប្រសិនបើ អង្គជំនុំជម្រះរកឃើញថា ពិរុទ្ធជនជាជនក្រីក្រគ្មានលទ្ធភាពក្នុងការចេញសោហ៊ុយអនុវត្តគម្រោងសំណងដែលស្នើសុំ អង្គជំនុំជម្រះអាចសម្រេចប្រគល់ភារកិច្ចអនុវត្តគម្រោងសំណងទាំងនោះ ទៅឲ្យតតិយជនដែលមានថវិកាគ្រប់គ្រប់ និងស្ម័គ្រចិត្តទទួលយកទៅអនុវត្ត ។ ចំណែកឯ គម្រោងសំណងដែលពុំទាន់មានថវិកាគ្រប់គ្រាន់ អង្គជំនុំជម្រះអាចទុកលទ្ធភាពឲ្យអង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះស្វែងរកថវិកាបន្ថែមពីដើម្បីយកទៅអនុវត្ត ។

ដូច្នេះ អង្គជំនុំជម្រះគួរតែសម្រេចទទួលស្គាល់គម្រោងសំណងទាំងអស់ដែលស្នើឡើងដោយសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ថាជាសំណងសម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ។